

TRADEN DOE JE ZO!

HANDBOEK WINSTGEVEND TRADEN

CHRIS JANSSENS & BERRY VROLIJK

ODYSSEA PUBLISHING
AMSTERDAM, NETHERLANDS

Eerste druk, November 2023

Copyright © 2023 Chris Janssens & Berry Vrolijk.

Editor: Jelle Peters

Cover design: Teddi Black

Interior design: Megan McCullough

Alle rechten voorbehouden. Niets van dit werk mag worden gereproduceerd, verzonden of opgeslagen in enige vorm of op welke manier dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

Disclaimer: De informatie in dit boek is geen beleggingsadvies. De uitgever, noch de schrijvers kunnen op enigerlei wijze aansprakelijk worden gehouden voor geleden verliezen op financiële markten als gevolg van het handelen in activa, valuta, crypto, crypto derivaten, of welke andere financiële instrumenten dan ook.

ISBN: 9789083364902

Odysseapublishing.com

PAPERBACK EDITIE

Over de auteurs

Chris Janssens is een professionele trader en medeoprichter van de populaire Nederlandse trading community Doopiecash. Chris is geboren en getogen in Den Haag. Hij is een fanatiek Formule 1 supporter, heeft een aanzienlijke Star Wars collectie en gaat graag uiteten. Hij woont in Maassluis met zijn vrouw, Chantal.

Berry Vrolijk is een professionele trader en mede-oprichter van de populaire Nederlandse trading community Doopiecash. Berry is geboren en getogen in Den Haag en een echt familiemens. Verder is hij gek op alles wat met motorsport te maken heeft, van Dakar tot MotoGP en natuurlijk Formule 1. Hij woont in Den Haag met zijn vrouw en hun kat, Kaya.

Inhoudsopgave

Introductie	1
-------------------	---

Deel I De Basis

Hoofdstuk 1: Ons verhaal	5
Chris	5
Berry	9
Vincent	12
Mike	15
Hoofdstuk 2: De basis van het traden	21
Hoe verdienen traders geld	23
Hoeveel geld heb je nodig om te traden	25
De basis van ons systeem	26

Zin (en onzin) van technische analyse	27
<i>De grafiek</i>	27
<i>Technische indicatoren</i>	29
<i>Hou het simpel</i>	30
<i>Steun en weerstand</i>	32
<i>Herken de trend</i>	33
De juiste mentale instelling	34
Het belang van een trading community.....	36
Geld verdienen in een dalende markt.....	36
De 7 do's en don'ts voor beginnende traders	37
Hoofdstuk 3: Hoe werkt technische analyse	39
Candlestick grafieken	40
<i>Timeframes</i>	41
<i>Koerspatronen</i>	42
Prijsactie.....	43
<i>De golfbeweging</i>	44
<i>Constructies</i>	46
Levels.....	51
<i>Het winnen en verliezen van levels</i>	52
<i>Hogere vs lagere timeframes</i>	53
<i>Horizontale vs schuine levels</i>	54
Liquiditeit	55
Momentum.....	57
Compressie.....	58
<i>Symmetrische driehoek</i>	59
<i>Stijgende driehoek</i>	60
<i>Dalende driehoek</i>	60
Technische indicatoren	61
<i>Volume profile</i>	62
<i>Fixed range volume profile</i>	62
<i>Volume Weighted Average Price (VWAP)</i>	64

Hoe gebruiken we technische analyse	65
Hoofdstuk 4: Risk management	67
Risico per trade	68
Risk/Reward (RR)	71
De stop loss	73
Trade risico.....	75
Winstneming	76
Tot slot	77
Hoofdstuk 5: Je trading plan	79
Onderdelen van je trading plan.....	80
<i>Waarom wil je traden</i>	80
<i>Hoeveel tijd heb je om te traden</i>	81
<i>Hoeveel geld wil je reserveren om te traden</i>	82
<i>Wat voor risk management ga je toepassen</i>	82
<i>Hoe bepaal je je entries en exits?</i>	83
<i>In welke assets ga je traden?</i>	83
<i>Hoe ga je je trades bijhouden?</i>	84
Je plan aanpassen.....	84
Je plan (blijven) volgen	86
Tot slot	87
Hoofdstuk 6: Trading tools	89
Hardware	90
Charting software	91
Brokers en exchanges	92
<i>Broker criteria</i>	93
<i>Crypto exchanges</i>	94
Tot slot	94

Deel II

De Praktijk

Hoofdstuk 7: Swingtraden	99
Hoe werkt swingtraden.....	100
<i>Analyse</i>	100
<i>Risk/Reward</i>	101
<i>Set & forget</i>	102
<i>Overnight risico</i>	102
Welke assets.....	103
SwingTrade voorbeelden.....	104
<i>Swingtrade 1</i>	104
<i>Swingtrade 2</i>	106
<i>Swingtrade 3</i>	107
<i>Swingtrade 4</i>	109
<i>Swingtrade 5</i>	112
<i>Swingtrade 6</i>	114
Tot slot	116
Hoofdstuk 8: Daytraden	117
De dagstart	118
Hoe werkt daytraden	119
<i>Constructies</i>	120
<i>Leverage</i>	120
<i>Risk management</i>	122
<i>Risico per trade</i>	122
<i>Risk/Reward (RR)</i>	122
<i>Win rate</i>	123
Daytrading voorbeelden.....	123
<i>Daytrade 1</i>	124
<i>Daytrade 2</i>	126

<i>Daytrade 3</i>	128
Tot slot	130
Hoofdstuk 9: Scalpen	131
Hoe werkt scalpen	132
Risk management	133
Abrupte prijsactie	134
<i>De V-Vorm</i>	134
<i>Stop, TP, positiegrootte</i>	137
<i>Recap</i>	138
<i>De Abrupte ontsnapping</i>	139
<i>De Onderbreking</i>	140
Scalping voorbeelden	141
<i>Scalping trade 1</i>	142
<i>Scalping trade 2</i>	143
<i>Scalping trade 3</i>	145
Tot slot	147
Hoofdstuk 10: Backtesten	149
De backtest in beeld.....	150
De backtest in de praktijk	151
<i>Gradaties en Confirmaties</i>	152
<i>De trend</i>	152
<i>De VWAP</i>	153
<i>Volume Profile</i>	154
<i>Hoe trade je een backtest</i>	155
Backtest voorbeelden.....	157
<i>Backtest trade 1</i>	157
<i>Backtest trade 2</i>	159
<i>Backtest trade 3</i>	161
Tot slot	163

Hoofdstuk 11: Positie management	165
De 5 levels.....	166
<i>Entry management</i>	167
<i>Stop loss management</i>	168
TP strategie.....	170
5x20.....	170
30/30/40.....	171
40/40/20.....	171
Stappenplan.....	172
Hoofdstuk 12: Systeem evaluatie	175
Orderdagboek.....	176
<i>Gescheiden orderdagboeken</i>	178
Hoe vaak evalueren.....	179
<i>Waar moet je op letten</i>	179
De vier pilaren.....	181
<i>Risico per trade</i>	181
<i>Win rate</i>	182
<i>Risk/Reward</i>	182
<i>Aantal trades</i>	183
Finetunen.....	183
Het perfecte systeem.....	184

Deel II

De Psychologie

Hoofdstuk 13: Mind management	187
Succesvol worden	188
<i>Waar gaat het vaak mis</i>	189
<i>De leercurve</i>	190

De juiste mindset.....	191
<i>Hoe om te gaan met stress</i>	192
Tot slot	193
Hoofdstuk 14: De kracht van een trading community.....	195
Verhalen uit onze eigen community	197
<i>Henk</i>	197
<i>Joost</i>	199
<i>Wouter</i>	200
<i>Patrick</i>	200
<i>Ben</i>	201
<i>Tim</i>	201
<i>Niels</i>	202
<i>Rico</i>	202
<i>Joyce</i>	203
Tot slot	204
Hoofdstuk 15: Hoe word je een winnende trader	205
De beginperiode	206
<i>Strategie kiezen</i>	207
<i>Fouten maken</i>	207
<i>Opschalen</i>	208
<i>Shortcuts</i>	209
Hoe blijf je een winnende trader.....	210
<i>Flexibel blijven</i>	210
<i>Blijven leren</i>	211
Hoe word je in ieder geval geen winnende trader	211
Tot slot	212
Hoofdstuk 16: Rondetafelgesprek	213
De DoopieCash Big Ten	229
<i>1 Traden is geen sprint maar een marathon</i>	229

<i>2 Begin klein</i>	230
<i>3 Trade op basis van de prijsactie</i>	230
<i>4 Met je ego verdien je geen geld in de markt</i>	230
<i>5 Hoop is geen strategie</i>	230
<i>6 Word niet verliefd op een specifieke trade</i>	230
<i>7 De beste trade voelt vaak het slechtst aan</i>	231
<i>8 Goedkoop en duur bestaat niet in de markt</i>	231
<i>9 Trade niet uit verveling</i>	231
<i>10 Je kunt niet leren traden zonder fouten te maken</i>	231
Begrippenlijst	233
Meer informatie	239

Introductie

Wie zijn wij om een boek te schrijven over traden? We hebben geen financiële achtergrond, we hebben geen economie gestudeerd, we hebben niet gewerkt bij een broker of gehandeld op de beursvloer. We wisten in het begin helemaal niets van markten, technische analyse, prijsactie. We wilden simpelweg geld verdienen met traden.

Nou ja, simpel...iedereen die al een tijdje bezig is met traden weet dat structureel winstgevend traden helemaal niet zo makkelijk is. Een accountje aanmaken bij een broker en er wat geld op storten is zo gedaan, maar dan? Waar ga je in handelen? Wat is het juiste moment om een trade te openen — en weer te sluiten? Hoe lang hou je een positie open, hoe bescherm je je kapitaal, hoe ga je om met verliezen, hoe verbeter je jezelf? Allemaal belangrijke vragen waar je als beginnende trader vaak nog geen antwoord op hebt. Wij ook niet toen we net begonnen.

En voor het geval je denkt dat wij vanaf het begin meteen succesvol waren als traders: dat was absoluut niet zo. Ook wij hebben allerlei klassieke beginnersfouten gemaakt, stops vergeten, veel te grote posities ingenomen, trading accounts opgeblazen. Ieder van ons is verschillende keren onderuit gegaan, maar we zijn ook steeds weer opgestaan.

We zijn ervaringsdeskundigen. We zijn helemaal onderaan begonnen en hebben alles zelf moeten leren: wat wel werkt, wat niet werkt en waarom. Ieder brokje kennis, iedere pijnlijke les, ieder essentieel ingrediënt voor succesvol traden dat we je in dit boek leren hebben we eerst zelf ontdekt in onze eigen trading ervaringen.

Dat is waarom we besloten om dit boek te schrijven.

Iedereen die door ons gecoacht is of wordt weet dat onze trading methode geen *get-rich-quick* verhaal is. Structureel winstgevend leren traden kost tijd, gemiddeld al gauw zo'n anderhalf tot twee jaar. Maar de manier van traden die we je leren kun je de rest van je leven gebruiken. Als dat is waar je naar op zoek bent, dan is dit boek voor jou.

Deel I

De Basis

2

De basis van het traden

Traden is simpel, maar het is niet makkelijk om simpel te traden. De essentie van traden is niet moeilijk te begrijpen. Je hebt geen hogere wiskunde of studie economie nodig om een succesvolle trader te kunnen zijn en ook geen twintig technische indicatoren of dertig verschillende trading strategieën. Wat je vooral nodig hebt is geduld.

Waar je je als startende trader vooral niet op moet focussen is winst. Dat klinkt misschien gek, je gaat immers traden om geld te verdienen, maar de realiteit is dat je als beginnende trader altijd verlies maakt. Je kunt namelijk nog helemaal niet traden. Baby's die net beginnen met lopen vallen ook steeds om. Dat hoort erbij. Iedere ouder weet dat je niet kunt voorkomen dat een baby omvalt. Maar je kunt wel zorgen dat ze niet met hun hoofd tegen die scherpe tafelrand vallen.

Je moet je als beginnende trader focussen op het beperken van je risico. Bij elke trade die je plant moet je eigenlijk tegen jezelf zeggen: hoe kan ik zo min mogelijk verlies lijden? Niet: hoe kan ik zo veel mogelijk winst maken, maar hoe kan ik mijn verlies beperken? Hoe meer je je focust

op geld verdienen, hoe minder goed het lukt. Hou je verliezen beperkt. Op die manier geef je jezelf de tijd om te leren traden zonder dat je eerst drie keer je account opblaast.

Beginnende traders leggen vaak veel te veel druk op zichzelf. Ze hebben bijvoorbeeld een half jaar of jaar vrij genomen van hun werk en willen fulltime trader worden. Ze zetten zichzelf keiharde doelen en zijn volledig gefocust op geld verdienen, waardoor de druk meteen heel groot is. En dat is precies de verkeerde insteek, gedoemd om te mislukken. Dat is waarom het 90% van de traders niet lukt om winstgevend te traden.

Mensen onderschatten vaak hoeveel tijd het kost om te leren structureel winstgevend te worden. Je bent eerst anderhalf tot twee jaar bezig om de markt te leren kennen, prijsactie (koersontwikkeling) te leren lezen. En dan ben je eigenlijk pas klaar om echt geld te gaan verdienen.

We kunnen je wel gouden bergen beloven maar daar heb je ook niets aan. De realiteit is dat leren traden tijd, geld en energie kost en dat de meeste mensen al gauw twee, drie jaar bezig zijn om winstgevend te worden.

Een ander ding dat we als trading coaches vaak zien is dat beginners traden nodeloos gecompliceerd maken. Ze gebruiken vaak een veelvoud aan technische indicatoren en timeframes waardoor ze soms door de bomen het bos niet meer zien. Misschien komt het voort uit onzekerheid, dat weten we niet. Maar feit is dat hoe complexer je trading systeem, hoe moeilijker het is om succesvol te zijn.

We gaan je in dit boek leren om simpel te traden. Zonder een batterij aan technische indicatoren, zonder uitgebreide fundamentele analyse maar *met* een solide plan en onze eigen simpele, praktische methode om structureel winstgevend te traden. Ons trading systeem is mechanisch, met zo min mogelijk invloed van buitenaf en duidelijke, keiharde trading regels.

Begin dus rustig. Zeg niet je baan op, geef jezelf de tijd om te leren. Onze ervaring is dat mensen die naast hun baan traden vaak succesvoller zijn dan degenen die helemaal los gaan. Als je vol voor het traden gaat, leg je ongelofelijk veel druk op jezelf. Als het dan een paar maanden slecht gaat, kun je behoorlijk interen op je kapitaal. En dan kun je niet de ING

bellen en zeggen dat het even niet zo lekker gaat met het traden en of je het betalen van de hypotheek voorlopig kunt opschorten.

Je hoeft niet fulltime te traden om er de vruchten van te plukken. Zie het traden meer als een extra cash flow. Hoe meer cash flows, hoe zorgelozer je kunt leven. Je baan is een cash flow. Verdien je daarnaast ook geld met traden dan is dat een tweede cash flow. Investeer vervolgens wat van je trading winsten in aandelen zodat je wat dividend verdiend en hup, cash flow nummer drie.

Als je dat langere tijd doet kun je op een gegeven moment misschien een of twee dagen per week minder werken en daarnaast een eigen bedrijfje beginnen, cash flow nummer vier. (Of misschien wil je juist eerder met pensioen, meer reizen, etc, ook goed.) Hoe meer cash flows hoe meer vrijheid; dan hoeft traden niet het enige te zijn waar je je geld mee verdient.

Hoe verdienen traders geld

Allereerst is het belangrijk om onderscheid te maken tussen traden en investeren.

Investeren doe je voor de lange termijn. Je koopt bijvoorbeeld bitcoin of ASML of Apple omdat je vertrouwen hebt in de lange termijn vooruitzichten van die activa. Je gaat de activa voor langere tijd in je portfolio houden, wellicht voor jaren. Je koopt en houdt vast. Tijd is de magische factor.

Bij investeren kun je op je gemak onderzoek doen naar de onderliggende waarde van een asset; jaar- en kwartaalcijfers napluizen, een inschatting maken over de markt en het toekomstperspectief van het bedrijf en op basis daarvan bepalen of je de asset wilt opnemen in je portfolio of niet. Risico management, entries, exits, stop losses etc. zijn minder belangrijk als je voor de lange termijn gaat.

Investeren kan iedereen. Je hoeft er niets voor te leren. Het is niet tijdsintensief, niet ingewikkeld, niet stressvol. Als je op de index belegt hoef je zelfs niet eens te bedenken *waarin* je gaat investeren. Zie hier-

onder een grafiek van de S&P index sinds de crisis van de jaren '30 in de vorige eeuw tot de Covid-19 pandemie. Over de lange termijn is het één grote uptrend.

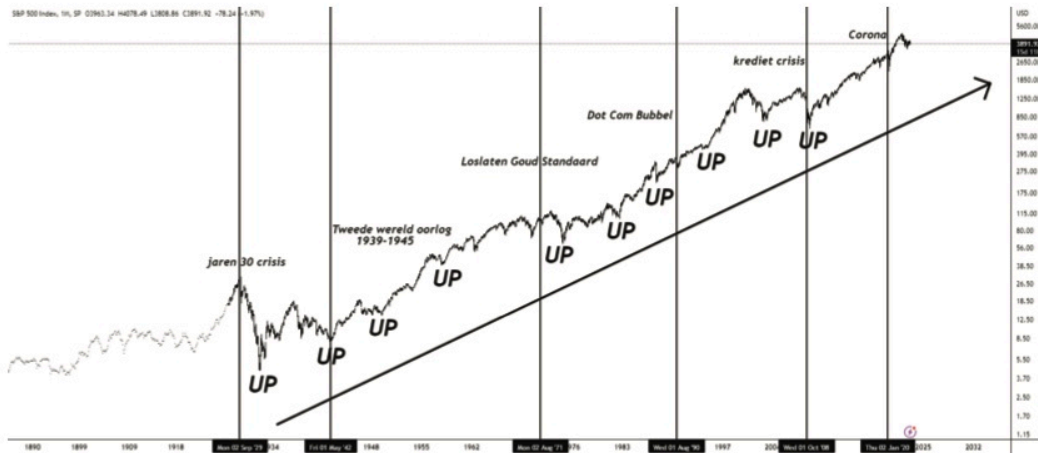

Fig. 1

Traden daarentegen is voor de korte termijn. Traden is speculeren, actief handelen. Traden doe je om te profiteren van korte termijn bewegingen. Traden kost tijd om te leren, vereist toewijding, energie. Als je wilt traden moet je doen aan positie management, risico management, entries en exits bepalen, stop losses zetten en je er ook aan houden. Traden is potentieel lucratiever maar niet iedereen kan traden. Het vereist zelfbeheersing, emotionele controle.

Kun je ook allebei? Ja, maar als je net begint is het vaak niet slim om investeren en traden te combineren. Maak een keuze. Kies voor investeren of traden. Als je in je hart een investeerder bent en je gaat traden met je portfolio loopt het vaak fout. En als je een echte trader bent, dan wil je handelen en niet simpelweg een mandje aandelen kopen en er vervolgens niet meer naar omkijken. Bovendien heb je dat startkapitaal nodig om te traden. Als je op een gegeven moment hebt geleerd om te traden en je wilt wat van je winst opzij zetten in een portfolio voor de langere termijn is dat natuurlijk prima. Maar in het begin moet je focus hebben. Maak dus een keuze.

Hoeveel geld heb je nodig om te traden

Een van de meest gestelde vragen die we krijgen van beginnende traders is hoeveel geld je nodig hebt om te beginnen met traden.

Ons antwoord is dan altijd: zo min mogelijk, ergens tussen de 100 en 1000 euro. Je gaat als trader in het begin namelijk geen geld verdienen, je gaat geld verliezen. Dat is een garantie. Want je kunt nog niet traden. Dus waarom zou je dan met veel geld gaan traden?

Soms komen mensen bij ons en vragen ze of 5.000 euro genoeg is om mee te beginnen. Dan antwoorden wij, “Waarom zou je met zoveel beginnen? Je kunt toch nog niet traden?” “Daarom kom ik bij jullie,” zeggen ze dan. “Om het te leren.” Okay, maar leren traden kost tijd. In het begin moet je vooral prijsactie leren lezen, entries en exits leren spotten, positie management leren toe te passen, je aan je eigen trading regels leren te houden. Geld verdienen komt later.

En laten we eerlijk zijn: als je 100 euro niet kunt verdubbelen, kun je 10.000 euro ook niet verdubbelen. Begin dus met zo min mogelijk, dan hou je je verliezen ook klein.

Je kunt tegenwoordig ook hele kleine posities traden bij een broker, waardoor je ook met een account van 100 euro al goed uit de voeten kunt. Met behulp van leverage kun je je kapitaal bovendien effectiever inzetten, waardoor je zelfs met een kleine account meerdere posities kunt traden.¹

Er is geen vast playbook voor goed leren traden buiten het je eigen maken van de basis zoals we die in dit boek uitleggen en veel, heel veel oefenen. Hou je risico per trade zo laag mogelijk en pik alleen de beste trades eruit.

1 Leverage stelt je in staat om grotere posities te traden met minder kapitaal. We gaan dieper in op leverage in hoofdstuk 8.

De basis van ons systeem

Wij traden op basis van prijsactie, oftewel de koersontwikkeling. We doen niet aan uitgebreide fundamentele analyse (het beoordelen of een asset over- of ondergewaardeerd is), en we hebben ook geen glazen bol. We kijken naar de prijsontwikkeling. Niets meer en niets minder.

Wanneer we investeren voor de langere termijn is dat anders. Als we bijvoorbeeld aandelen willen kopen voor onze portfolio dan duiken we wel in de kwartaal- en jaarcijfers en kijken we naar de vooruitzichten, de concurrentiepositie, etc.

Maar traden doen we alleen op de korte termijn en dan kijken we alleen naar prijsactie. Veel traders maken het zoals gezegd veel te complex, met eindeloze technische analyse en diepgaande fundamentele analyse. Maar je moet traden juist zo simpel mogelijk houden.

Om de beste trades te vinden heb je geen diepgaande analyse nodig. Als een koers duurzaam door een langdurige weerstand breekt bij een hoog handelsvolume heb je echt geen nieuwsbericht of momentum indicator nodig om je uit te leggen wat je gewoon kunt zien op de grafiek: dat de koers veel opwaarts momentum heeft en dat het een goed moment is om in te stappen.

We nemen wel macro-economisch sentiment mee en houden ook de rentebesluiten van grote centrale banken en de belangrijkste economische cijfers zoals de Amerikaanse kwartaal- en werkgelegenheids cijfers in de gaten, omdat deze vaak een directe impact op de markt hebben. En als de koers ineens instort dan duiken wij natuurlijk ook in het nieuws om te kijken wat er aan de hand is. Maar we laten het liefst de grafiek het verhaal vertellen. Want de grafiek liegt niet.

De prijsactie vertelt je eigenlijk alles wat je moet weten. Of er genoeg beweging is, of er potentie is voor een trade en wanneer je die kunt openen, waar je je stops en profit targets moet plaatsen. Hoe meer je kijkt naar pure prijsactie—zonder technische indicatoren dus—hoe minder ruis er op de lijn zit. En hoe meer je oefent met traden puur vanaf de grafiek, hoe beter je erin wordt. Tot je op een gegeven moment de groene en rode candles helemaal niet meer ziet, maar enkel nog het eeuwige